ŻAKOPANE

ROK 1913. BEZPŁATNIE.

BRACIA SPERBER

KRAKÓW, RYNEK GŁ. 30
RÓG ULICY SZEWSKIEJ 2

FABRYCZNY SKŁAD
PŁÓTNA
I BIELIZNY STOŁOWEJ

■ ■ ■

Zakład dla wypraw ślubnych — oraz magazyn bielizny męskiej, damskiej i dziecięcej. :: Konfekcya damska. :: Modele do fa- ::: brykacyi bielizny. :::

1913.

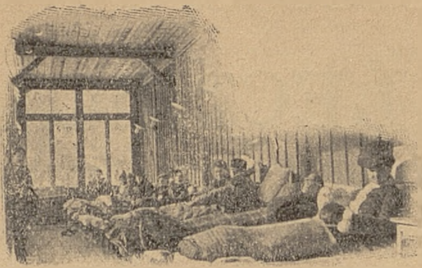
ZAKOPANE

WYDAWNICTWO SUBWENCYONOWANE
PRZEZ KOMISYĘ KLIMATYCZNĄ I PRZEZ RADĘ GMINNĄ.

WYDAWNICTWA ROK SIÓDMY.
NAKŁAD 6.000 EGZEMPLARZY.

WŁASNOŚĆ KANTORU WYMIANY I DOMU KOM.
W. ŚWIEPRAWSKI W ZAKOPANEM.

KRAKÓW 1913. — CZCIONKAMI DRUKARNI „CZASU"
pod zarządem A. Świerzyńskiego.

Zakopane jako uzdrowisko.

Podał Dr JÓZEF ŻYCHOŃ, lekarz Stacyi klimatycznej.

Jeśli nazywamy Zakopane »uzdrowiskiem«, to stawiać musimy wymagania, by posiadało ono urządzenia chroniące i wzmagające jego przyrodzone zdrowotne właściwości, gdyż brak ich — przy szybkim rozroście budowlanym i zwiększającem się z dnia na dzień zaludnieniu, cechy te powoli odebrać mu może. Czas idzie naprzód i nam ani chwili na miejscu stać nie wolno. Ale Zakopane przeobraża się tak szybko, że mimo wielkich wysiłków, bez jakiejś wydatnej pomocy finansowej zewnętrznej, zadaniu swemu sprostać nie może.

Zdobyło się z pomocą kraju na kosztowny i doskonały wodociąg, a widzimy, że kanalizacya jest teraz już koniecznie potrzebną — zdobyło się na zakupno szeregu lepszych lamp, a teraz już bez oświetlenia elektrycznego obyć się nie można — przeprowadziło kilka nowych ulic, a już się okazuje konieczna potrzeba budo-

wania nowych — a piętrzą się te potrzeby w oczach, a są tak rozliczne, że trudno już teraz bez szerokiego i bardzo poważnie opracowanego planu działania myśleć o dalszym rozwoju Zakopanego. Dzielnice niektóre nabierają charakteru miejskiego i dbać już teraz należy, by uchronić inne przed zwykłem zabudowaniem, by nadać jednym charakter willowy, inne pozostawić bez budynków na przyszłe place, skwery, a przedewszystkiem dla urządzenia parku i z tych powodów myśleć koniecznie trzeba o sporządzeniu poprawnego planu regulacyjnego, którego Zakopane dotąd nie posiada.

Gdy przeglądam dzisiaj prospekty i przewodniki po Zakopanem, niniejszemu podobne, a wydawane w latach ostatnich, to widzę, że i w moich o uzdrowisku tam drukowanych uwagach już pewne zmiany porobić należy. A przecież Zakopane, to miejscowość nowa, »zjeżdżać się do niej na pobyt letni zaczęli ludzie koło r. 1850, lecz właściwie dopiero od roku 1870 można uważać Zakopane za zdecydowaną siedzibę gości dla zwiedzania Tatr lub dla polepszenia zdrowia tu przybywających«. Tak pisał ś. p. Walery Eliasz w ostatniem wydaniu swego ilustrowanego przewodnika do Tatr, Pienin i Szczawnic, a wiemy, że dopiero w r. 1885 na mocy zezwolenia Namiestnictwa przeobraziło się Zakopane urzędownie w uzdrowisko, czyli stacyę klimatyczną.

Trudno wymagać, by w tych 27 latach mogło Zakopane zmienić się z małej i biednej wioski góralskiej w uzdrowisko zaopatrzone we wszelkie urządzenia postępowe.

Powstało błędne koło. Nie mając tych urządzeń, nakłada Zarząd klimatyczny, czyli Komisya klimatyczna małe opłaty na gości, a zbierając z nich fundusz mały, nie może brać się do wielkich i kosztownych inwestycyj.

Poza tem rządzą Zakopanem dwie instytucye, bo, prócz wspomnianej Komisyi klimatycznej, która zarządza uzdrowiskiem, będącem tylko częścią gminy Zakopane, to gmina ta cała ma swój Urząd i Zwierzchność i Radę

!ZAKOPANE!

gminną. Ta dwoistość władzy jest i kosztownym i zbyt ciężkim motorem pracy.

Ponieważ jednak na razie inaczej być nie może, to trzeba ciągle, chociaż z trudem, szukać tego środka, któryby równowagę zapewniał i dawał możność zgodnego tych dwóch władz działania.

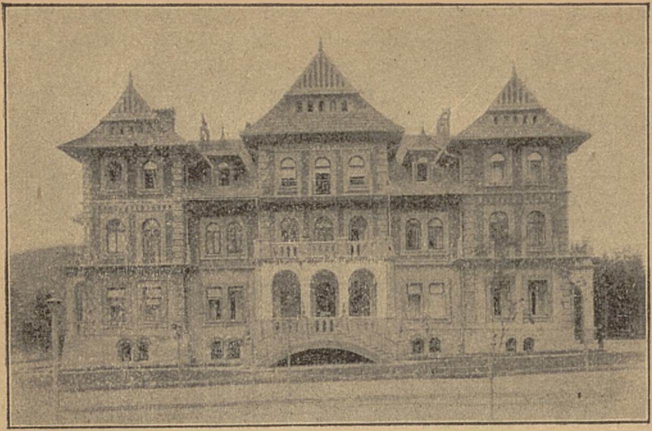

Kościół.

Stwierdzić przytem należy, że Zakopane, rozrastając się tak szybko, idzie przecież z postępem mimo wszystkich trudności i przeciwności i teraz już nietylko statutowo, ale przez ogół naszych lekarzy i przez kraj cały uznanem zostało jako pierwsze i jedyne polskie całoroczne uzdrowisko.

A chociaż do ostatnich czasów zaznaczał się jeszcze pewien podział na dwa sezony, t. j. letni, więcej turystyczny i zimowy, więcej leczniczy, to podział ten z rokiem każdym coraz więcej się zaciera, bo do naszych zakładów leczniczych zjeżdżają już przez rok cały chorzy, a w Tatry idą i zimą coraz gromadniej turyści.

Przesądy o nieodpowiednim dla zdrowia pobycie tutaj w miesiącach wiosennych i jesiennych ustąpiły miejsca stwierdzonemu przekonaniu, że w Zakopanem

przez rok cały chorzy w ogóle, w szczególności zaś chorzy na gruźlicę leczyć się z dobrym skutkiem mogą. To przekonanie głosimy teraz jeszcze pewniej, gdyż zapiski meteorologiczne poprawnie i sumiennie sporządzane przez Sekcyę przyrodniczą Tow. Tatrz. przed dwoma laty powstałą upewniają nas w tym względzie z dniem każdym.

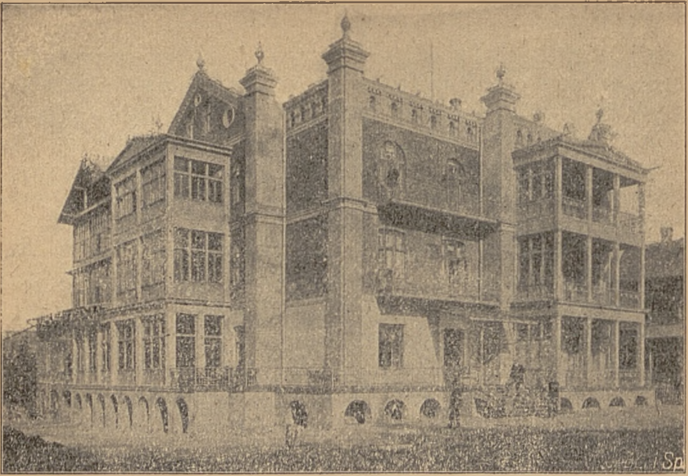
Położenie geograficzne (długość wschodn. od Greenwich 20^0, szerokość północn. 49^0 18'), wzniesienie nad poziom morza (900—1000 m.), osłona od zimnych wiatrów (Gubałówka), przepuszczalność gruntu, nadają klimatowi naszemu cechy klimatu górskiego.

Klimat ten hartuje organizm i podnieca przemianę materyi.

Przedewszystkiem zatem wskazanym jest pobyt w Zakopanem w chorobach płucnych: w skłonności do gruźlicy, w jej początkach i w dalszych stadyach tej choroby przy przebiegu przewlekłym; w nieżytach nosa, gardła, krtani, tchawicy i oskrzeli, dla ozdrowieńców po zapaleniu płuc, opłucnej, po operacyach gruźliczych ognisk kostnych, skórnych i gruczołów chłonnych i po przebyciu wszelkich chorób ostrych.

Pozatem nadają się do leczenia w Zakopanem wszelkie nerwice, niedomogi nerwowe, czyli neurastenie, choroba Basedowa, choroby narządów trawienia, w szczególności ze zboczeniami czynnościowemi, zimnica, choroby, jak bezkrwistość i błednica, choroby przemiany materyi, jak otyłość i t. p. Jest to doskonała miejscowość dla pobytu dzieci słabo rozwiniętych i idealne miejsce wypoczynku dla zmęczonych, czy to fizyczną, czy umysłową pracą.

Źle znoszą klimat Zakopanego chorzy z ostrym przebiegiem gruźlicy, lub ze zmianami gruźliczemi rozległemi, z powikłaniami gruźliczemi, bardzo wrażliwi, ludzie z wadami serca, ze znacznemi zmianami w układzie naczyniowym i znaczną rozedmą płuc.

Ponieważ Zakopane jest bardzo rozległe, bo zajmuje przestrzeń około 40 klm. ², nie jest ścieśnione i zbytnio zabudowane i pozwala przyjeżdżającemu urządzić sobie pobyt po miejsku lub po wiejsku.

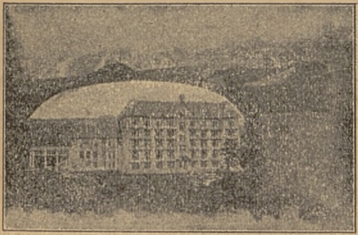
Komisya klimatyczna stara się zapewnić przyjeżdżającym w ciągu całego roku te same udogodnienia. Mamy coraz dogodniejsze połączenia kolejowe, przez cały rok kursujące wagony między Krakowem a Zakopanem, a także między Warszawą i Zakopanem, przez cały rok 3 stałe pociągi, w miesiącach letnich 4 dziennie pociągi z Krakowa i z powrotem. Skrapianie dokładne dróg i ulic latem, a oczyszczanie chodników ze śniegu zimą, coraz większą ilość hoteli, pensyonatów, will i domów do wynajęcia, na zimę zaopatrzonych i coraz lepiej stawianych i urządzanych, oświetlenie ulic chociaż dotychczas naftowe przez cały rok jednakowe.

Posiadamy kilka wygodnie urządzonych hoteli i hoteli-pensyonatów, kilka dobrych restauracyj, rzeźnię gminną, piekarnie, mleczarnie, 2 apteki, 2 drogueryе i kilkanaście handli wiktuałów, bogato zaopatrzonych. Pozatem mamy blisko 50 pensyonatów i kilkadziesiąt will i domów, odpowiednio urządzonych. Wymagamy, by były one połączone z wodociągiem, by miały łazienkę, by urządzenia wewnętrzne pozwalały na łatwe ich oczyszczenie, względnie odkażenie. Po wszystkich gościach, mieszkających w Zakopanem zimą w pensyonatach, przeprowadzamy odkażenie parą formalinową, do czego posiadamy aparaty systemu Baumana i Zarewicza i odpowiednio wyszkoloną służbę, a wszyscy lekarze, ordynujący w Zakopanem, są obowiązani donosić lekarzowi Stacyi klimatycznej o spostrzeżonych przez siebie wypadkach chorób zakaźnych (nie wyłączając gruźlicy), celem przeprowadzenia odkażenia.

Co do innych chorób zakaźnych, to z reguły leczenie ich przeprowadzamy w miejscowym szpitalu, który posiada osobny oddział izolacyjny.

Z zakładów leczniczych, prócz wzorowego Sanatoryum Dra K. Dłuskiego, a oddalonego od Zakopanego o 4 klm., znajduje się w Zakopanem »Dom Zdrowia« Dr Hawrankowej i Zakład wodoleczniczy Tow. akc. pod kierunkiem Dra A. Chramca. Dr Gustaw Nowotny posiada własną chirurgiczną lecznicę. Niezamożna młodzież ucząca się mieści się w Domu Zdrowia »Pomoc Bratnia«, nauczyciele i nauczycielki w swoim »Domu zdrowia«.

Zakład Dra A. Chramca.

A zatem można urządzić sobie w Zakopanem życie i wygodnie i tanio, mieszkać w Zakładach leczniczych, w hotelach, czy pensyonatach, we willach, czy chatach góralskich, według potrzeby i upodobania. Przy ścisłem przestrzeganiu odkażania mieszkań po chorych, nie należy obawiać się zarażenia się gruźlicą, nie wyszukiwać koniecznie mieszkań nowych, ale wystarczy upewnić się tylko, czy dane mieszkanie odkażonem zostało i tego zawsze wymagać. A chociaż w obecnych warunkach niemożliwym jest podział Zakopanego na Zakopane dla chorych i Zakopane dla zdrowych, chociaż obecnemu Zakopanemu wiele jeszcze brakuje do stanowiska światowej stacyi klimatycznej, to przecież idziemy stale naprzód, a tymczasem możemy pomieścić u siebie szukających i poprawy zdrowia i rozrywek i wycieczek.

Zakopane jako stacya turystyczna.

Skreślił MARJUSZ ZARUSKI.

W ostatnich latach ubiegłego stulecia słownik nasz wzbogacił się między innymi dwoma nowymi wyrazami: *taternik, taternictwo*. Sam fakt powstania tych słów, których brak poprzednio nie dawał się odczuwać, świadczy o nowych warunkach, o nowych potrzebach naszego życia zbiorowego. Niedawno względnie, bo jakie cztery, pięć dziesiątków lat temu, dowiedzieliśmy się, że na południu naszego kraju posiadamy zakątek górski pod względem malowniczości, dzikości i bogactwa przyrody nie ustępujący osławionym terenom alpejskim .Europy. Odkrycia tego dokonał Dr Chałubiński. Odtąd zaczęła się wędrówka Polski w Tatry. Nie odrazu wszakże oceniliśmy w całej pełni znaczenie turystyki górskiej i względy moralne, którym istnienie swoje ona zawdzięcza.

Był czas kiedy wycieczki w Tatry, mające wtedy charakter wypraw w nieznane kraje, stanowiły przywilej ludzi bogatych i żądnych wrażeń niezwykłych. Taternictwa jeszcze nie było. Od roku wszakże 1874, kiedy powstało Towarzystwo Tatrzańskie, które za cel postawiło sobie »umiejętne badanie Tatr i Karpat, oraz rozpowszechnianie zebranych o nich wiadomości, zachęcanie do ich zwiedzania, tudzież ułatwianie przystępu do nich i pobytu tamże swoim członkom, oraz badaczom przyrody i artystom«, ruch turystyczny został ujęty w łożysko, które, pogłębiając się i rozszerzając, doprowadziło go do obecnego stanu, charakteryzującego się słowem: taternictwo. Istotnie mamy dziś taterników i taternictwo. Mamy dziś ludzi, dla których zwiedzenie Tatr od czasu do czasu nie jest już rozrywką, ale prawdziwą potrzebą duszy i ciała. Są to taternicy, a charakter swoisty ich wycieczek, wyróżniający je od innych podobnych, tworzy odłam turystyki górskiej: polskie taternictwo.

Na przestrzeni 60 klm. w powietrznej linii, od Salatyńskiego i Siwego Wierchu po Jaskinie Bielskie rozsiadły się Tatry właściwe, ramionami grzbietów swoich opierając się z jednej strony od wschodu o Spiż, z drugiej o Orawę; Liptów i Podhale zamykają je od południa i północy. Na przestrzeni tej, obejmującej z górą 1000 klm. kw. łańcuchy górskie idą od wschodu na zachód, odnogi zaś ich na południe i północ, wskutek czego doliny Tatrzańskie przeważnie rozciągają się w tych ostatnich kierunkach. Od południa Tatry spadają łagodnemi zboczami. Od strony północnej urywają się nagle, tworząc olbrzymie przepaści, trudne do przejścia, »żleby« i »krzesanice«. Wogóle od polskiej strony Tatry są mniej dostępne. To też zadanie »uprzystępnienia Tatr« dla Towarzystwa Tatrzańskieeo jest bez porównania trudniejsze, niż dla pokrewnych towarzystw węgierskich z tamtej strony. Oddać wszakże należy sprawiedliwość Tow. Tatrzańskiemu, że w przeciągu niezbyt długiego swego

»MODRZEJÓW«

Pensyonat Inżynierowej Kalińskiej.

Na stoku ANTOŁÓWKI.

Własny park. ✥ Kanalizacya. ✥ Centralne ogrzewanie. ✥ Kuchnia pierwszorzędna. 22 pokoi wszystkie słoneczne.

En pension od 7 koron.

istnienia uczyniło wiele, poniekąd nawet za wiele w tym kierunku i dziś wszystkie niemal ścieżki górskie »perci« bardziej zwiedzane są wyznaczone i zaopatrzone w odpowiednie udogodnienia, jako to: łańcuchy, klamry, drabinki, stopnie kamienne i t. p. Na wszystkie prawie szczyty polskie perci są przeprowadzone. — Tow. Tatrzańskie posiada również w kilku miejscach schroniska,

Przełęcz Goryczkowa (1820 m.).

gdzie za niewielką opłatą można znaleść nocleg i dostać posiłku według cennika, wyznaczonego przez Towarzystwo. Ono też stworzyło i dozoruje instytucyę przewodników, rekrutujących się wyłącznie z miejscowych górali.

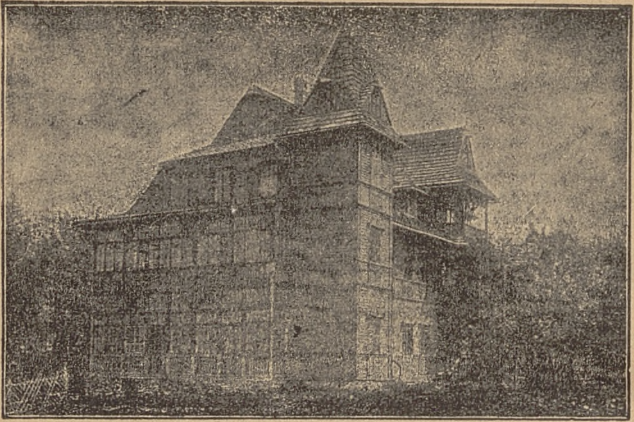
Założone w roku 1909 »Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe« ma na celu »poszukiwanie zaginionych turystów i niesienie pomocy w nieszczęśliwych wypadkach na obszarze Tatr«. Istniejąca w łonie towarzystwa Straż Ratunkowa, każdej chwili gotowa jest

udać się w góry. W razie wypadku zgłosić się należy do naczelnika Straży, M. Zaruskiego (»Krywań«, ul. Ogrodowa, l. 5, telef. Nr. 203/II).

Najbardziej znanem i zwiedzanem przez turystów i nieturystów jest Morskie Oko i Staw Czarny — jeziora w głębi gór, otoczone wspaniałemi granitowemi ścianami Mięguszowieckiego, Rysów, Żabiego i Siedmiu granatów. Doskonała szosa, prowadząca do tych jezior, wije się lasami z początku w stronę Tatr Bielskich, a później doliną Białej wody i Rybiego potoku, odsłaniając co chwila niezrównane widoki na najwyższe szczyty Tatr: Garłuch (albo Gierlach) Lodowy i Łomnicę z przyległymi mniejszymi. Obecnie szosa ta otrzymała połączenie z szosą węgierską, idącą naokoło Tatr Wysokich (wschodnich) do Jaskiń Bielskich i dalej — do Łomnicy Tatrzańskiej, Smokowców (Szmeksu) i jeziora Szczyrbskiego, skąd droga oddala się nieco od gór i biegnie wzdłuż linii kolei żelaznej. Komu zdrowie lub siły nie pozwalają na wycieczki piesze w góry, ten znajdzie pełnię estetycznych wrażeń, przejechawszy wspomnianą drogę na tamtą stronę gór — na stronę węgierską. Kto zaś nie uchyla się od trudów pieszej górskiej wycieczki, ten idzie do Morskiego Oka — zwykle przez Zawrat, wązką przełęcz pomiędzy Świnicą a Koziemi Wierchami, do doliny Pięciu Stawów polskich, skąd przez Miedziane albo przez Świstówkę dostaje się do Morskiego Oka.

Jednodniowe wycieczki na Giewont (1.900 m.), Czerwone Wierchy (2.128 m.), Świnicę (2.306 m.), Kozie Wierchy (2.295 m.), Krzyżne (2.110 m.), należą do najbardziej ulubionych przez ogół polskich turystów. Mniej zwiedzaną jest skończona w roku 1907 ścieżka zwana »Orlą percią« — jedyna w swoim rodzaju ścieżka w całych Tatrach, idąca granią wzdłuż całego grzbietu górskiego od podnóża Wołoszyna aż do Zawratu.

Nie zliczyć tutaj pięknych i ciekawych dróg w Tatrach polskich. Większa ich część rozchodzi się na kształt

„GERLACH"

PENSYONAT

ANIELI BORNE

przeniesiony na Górne Krupówki

(dawny Zakład wodol. Dra Chwistka).

Dom odnowiony o 25 pokojach, położony wśród ogrodu. — Łazienki. — Ceny od 6 K.

promieni z ogniska — z miejscowości zwanej Kuźnicami, krańcowego punktu drogi kołowej od Zakopanego.

Nie kończą się wszakże Tatry na granicy węgierskiej, która biegnie graniami i obejmuje z trzech stron klin polskiej ziemi, należący do Galicyi. Węgierskie Tatry stanowią nierozerwalną całość z polskiemi, a ponieważ granica istnieje tylko na papierze, Tatry dostępne są dla turystów tak z jednej jak i z drugiej strony. Więc od Morskiego Oka idą turyści przez Rysy (2.503 m.) do stawu Popradzkiego na stronę węgierską — skąd blisko już do Szczyrbskiego Jeziora; przez Kościeliską dolinę, przełęcz Tomanową i doliną Cichą do Pod Bańskiej, a stamtąd na szczyt Krywania (2.596 m.); przez Polski grzebień do doliny Wielickiej i na szczyt Garłucha (2663 m.) najwyższy w Tatrach, przez Rohatkę albo przełęcz Lodową do doliny Pięciu Stawów Spiskich, otoczonej wspaniałemi graniami Łomnicy, Durnego, Baranich Rogów i Lodowego; przez Koperszady w Tatry Bielskie, do Jaskiń, do doliny Kiezmarskiej.

Za Chochołowską doliną — Tatry Zachodnie, zupełnie prawie przez turystów nieuczęszczane i pod względem turystycznym mało zbadane, a jednak przedstawiające ogromny i piękny teren do górskich wycieczek.

Zima w Zakopanem — ze względu na wysokość nad poziomem morza (przeciętnie 860 m.) i pasma gór wysokich, śnieżna i długa. To też znany u nas od lat kilku sport narciarski rozwija się znakomicie. W roku 1907 powstał »Zakopiański Oddział Narciarzy Tow. Tatrzańskiego« (obecnie Sekcya Narciarska Tow. Tatrzańskiego), który zogniskował w sobie ruch turystyczny zimowy. W promieniu widzenia Zakopanego niema ani jednego szczytu (z wyjątkiem paru mniejszych turni), na którym w zimie nie stanęłaby noga człowieka; z dalszych wszystkie główne zostały również dla turystyki zdobyte.

WILLA „JANINA“

W ZAKOPANEM :·: KRUPÓWKI

położona w słonecznem miejscu z widokiem na Tatry — poleca pokoje z całodziennem utrzymaniem po cenach przystępnych.

PENSYONAT OTWARTY CAŁY ROK.

Janina Ciszewska.

Należy wziąć pod uwagę, że Tatry w zimie — to świat zupełnie odrębny, w głównych tylko zarysach przypominający góry, znane nam z lata. Biała pustynia — ogromna, martwa i groźna: nie widać i nie słychać potoków, stawy pod lodem, siklawy w grubych pancerzach; ani zbyrkania stad, ani głosu pasterzy. Mróz 30 stopniowy, śnieżyce — kurniawy z akompaniamentem lawin,

Hala Goryczkowa.

spadających w doliny — oto tatrzański obraz zimowy. Mimo to, a może właśnie dlatego, alpinizm bowiem wszelki, taternictwo — to walka — turystyka nasza zawładnąwszy w zupełności Tatrami w lecie, coraz tęższy przypuszcza szturm do ich lodowatego zamczyska.

Ścieżek, łańcuchów, klamer żadnych niema w zimie, bo wszystko gruba warstwa śniegu przykrywa. Wchodząc na szczyt za każdym razem trzeba szukać drogi, jakby to był szczyt nieznany, a wejście nań —

wejściem pierwszem. Ten urok wiecznie powtarzających się »wejść pierwszych« — to królewski przywilej zimowej turystyki.

Do r. 1907 wycieczki w zimie należały do bardzo rzadkich wyjątków i nie miały szerszego znaczenia. Od tej jednak daty zimowa turystyka zaczyna zataczać coraz szersze kręgi; umiejętność jazdy na nartach — w Zakopanem i okolicy wprowadzona przez Sekcyę Narciarską Tow. Tatrz. w innych miejscowościach przez pokrewne towarzystwa krakowskie i lwowskie — pozwala zapuszczać się coraz dalej w tajemnicze zimowe pustkowia Tatr, coraz bardziej udoskonala się technika chodzenia po śniegach, coraz bliżej zapoznają się turyści ze strasznym swym wrogiem — lawinami śnieżnemi. W ciągu lat pięciu odbywają się tak szybkie i tak do gruntu sięgające przeistoczenia, iż obecnie Zakopane jest w przededniu dwóch równorzędnych niemal turystycznych sezonów: letniego i zimowego.

Tereny tatrzańskie w wysokim stopniu nadają się do narciarstwa, sportu saneczkowego, nie mówiąc o zimowej turystyce, która właściwie w zakres sportu nie wchodzi. Łagodne, słoneczne stoki Gubałówki, przepiękne doliny, całe Tatry zachodnie — to kraj narciarzy; Kalatówki, Kuźnice, Antołówka i zbocza północne — to klasyczne tereny saneczkowych torów; wysokie szczyty i granie, obarczone wałami »nawisów« — to zamczyska, zdobywane przez doświadczonych i przezornych taterników.

Spacery i najłatwiejsze wycieczki.

Antołówka (962 m.). Wzgórze, ograniczające na wschód ul. Jagiellońską. Droga od ul. Jagiellońskiej (róg Przecznicy).

Koziniec (952 m.). Wzgórze między Bystrem a Zakopanem. Rozległy widok, najpiękniejszy przy zachodzie słońca. Na zboczu willa »Pod Jedlami« w stylu zakopiańskim. — Droga: 1) Ścieżką obok muzeum im. Chałubińskiego (15 minut), 2) z Bystrego, obok wymienionej willi.

Jaszczurówka (907 m.). Mała osada (4 klm. od Zakopanego) przy ujściu dol. Olczyskiej. Kąpiele w basenach o stałej, naturalnej ciepłocie wody 20⁰ C. Latem omnibus 5 razy dziennie od »Hotelu pod Giewontem«. — Droga: Od Muzeum im. Chałubińskiego gościńcem prosto, później na lewo przez Bystre.

Dolina Olczyska. Dolina na południe od Jaszczurówki. W dolinie źródło, wywierzysko Olczyskie, dające przeszło 1000 litr. wody na sekundę. Droga: 40 minut pieszo z Jaszczurówki obok basenów kąpielowych (znaki niebieskie).

Kuźnice (1002 m.). w dol. Bystrej, 4 klm. od Zakopanego, punkt wyjścia na wiele wycieczek. Latem zimą restauracya. Zakład Kórnicki wychowawczo-gospodarski hr. Zamoyskiej (zwiedzać można we wtorki soboty od 9—11 rano). — Droga: Od Muzeum Chałubińskiego gościńcem w górę prosto (50 min. pieszo).

Nosal (1215 m.). Regiel między dolinami Olczyską i Bystrej. Widok niezbyt rozległy, ale dość ciekawy. — Droga: 40 min. z Kuźnic od restauracyi ku wschodowi przez mostek na Bystrej i kładkę na strumieniu. Stąd w górę za znakami biało-żółtymi do miejsca, w którem droga dzieli się, następnie za znakami białymi na szczyt.

Jaworzynka. Niewielka dolina obok Kuźnic. — Droga: Z Kuźnic od restauracyi ku wschodowi, przez most na Bystrej, na prawo, znaki czerwone. (15 min.).

Kalatówki. Rozległa polana z szałasami pasterskimi w pobliżu Kuźnic. Doskonałe boisko narciarskie i zwykłe miejsce zawodów narciarskich. Schronisko zimowe Tatrzańskiego Tow. Narciarzy w Krakowie; takież schronisko dzienne Sekcyi Narciarskiej Tow. Tatrzańskiego. — Droga: 30 minut z Kuźnic w kierunku połud. zach. za znakami czerwonymi obok pustelni braci Albertanów.

Droga „pod Reglami" przebiega u podnóża Regli (wzgórza, pokryte lasem, kończące północne stoki Tatr) i łączy ujścia dolin: Białego, Strążyskiej, ku Dziurze, za Bramką, Małej Łąki i Kościeliskiej. Jeden z najpiękniejszych spacerów. — Drogi: 1) 35 min. pieszo drogą, wiodącą do Kuźnic, do willi »Księżówka«, (dawniej Adasiówka); tuż za nią na prawo początek drogi. 2) Drogami prowadzącemi do wspomnianych wyżej dolin.

Dolina Białego. (Potoku). Piękna romantyczna dolina. Turnia zwana Kazalnicą, (na prawo Śnieżką, 10 minut od ujścia. Piękny widok na całą dolinę). — Droga: 45 minut pieszo z Krupówek przez Rynek za znakami białymi, drogą polną do lasu. (Do tego miejsca prowadzi również droga przez ul. Kasprusie poza ostatnimi domami, na lewo, przez ławę na potoku, za zn. białymi). Lasem na drogę pod Reglami, którą postępując w prawo stajemy u wstępu do doliny.

Sarnia Skała (1375 m.), zwana także Małą Świnicą, Regiel między dolinami Białego i Strążyską. — Droga:

Willa „Polonia“

PENSYONAT

ZDZISŁAWOWEJ DASZEWSKIEJ

w Zakopanem, ul. Chramcówki,

vis à vis zakładu Dra Chramca.

POKOJE słoneczne, hygienicznie urządzone i dobrze zaopatrzone na zimę.

Weranda dla kuracyi klimatycznej duża i słoneczna. Korytarze i wygody ogrzewane. Kuchnia starannie prowadzona. Ceny przystępne.

z Zakopanego na Scieżkę nad Reglami; tą ścieżką na Przełęcz Czerwoną ($2^1/_2$ g.) Stąd za zn. niebieskimi 15 min. na szczyt.

Dolina ku Dziurze. Mała dolina w Sarniej Skale. Znajduje się w niej grota, zwana Dziurą, najbliższa Zakopanego. Do zwiedzenia groty światło potrzebne. — Droga. Drogą pod Reglami od dol. Strążyskiej 10 min. albo od dol. Białego 15 min. Ścieżką za znakami biało-czerwonymi do groty około 20 minut.

Dolina Strążyska.

Dolina Strążyska. Jedna z najpiękniejszych dolin wapiennych, położona u stóp Giewontu; długa 4 klm. W dolinie turnie, zwane Kominami, naprzeciw nich altana Tow. Tatrzańskiego; dalej skała Jelinka z tablicą pamiątkową, potem hala z szałasami; od hali 10 minut do wodospadu zwanego Siklawicą (13 m. wysokości). — Droga: 45 minut pieszo do ujścia doliny przez ul. Kasprusie i dalej drogą jezdną ponad brzegiem potoku.

Łysanki (1457 m.). Regiel ponad dolinami Strążyską, za Bramką i Małej Łąki. — Droga: 2 godz. ze Strążyskiej powyżej tablicy Jelinka, od drogowskazu za znakami biało-żółtymi.

Dolina za Bramką. Mała dolinka w Łysankach. — Droga: (1 godz. pieszo) ul. Kościeliską, Skibówkami do drogowskazu, stąd za znakami białymi.

Dolina Małej Łąki. Wielka dolina nadzwyczaj malownicza. — Droga: (1 godz. pieszo) ul. Kościeliską, Skibówkami i drogą jezdną, wiodącą do doliny Kościeliskiej, do mostu na potoku Małołąckim, stąd w bok na lewo do wąwozu, stanowiącego ujście doliny. Na Halę Małą Łąkę 50 m. Piękny widok na Czerwone Wierchy.

Dolina Kościeliska. Najpiękniejsza z wapiennych dolin tatrzańskich. Na dokładne jej zwiedzenie należy poświęcić dzień cały. Dojechać można na Halę Smytnią (11½ km.)

Droga. Z Zakopanego bitym gościńcem do ujścia doliny 6 klm. (końmi 1 godz., pieszo 1½ g.). Na lewo skała numulitowa. Przez polanę w kilka minut do dwóch skał, zwanych Bramą Kantaka. (Tablica Tow. Tatrz). Za Bramą polana Kira Miętusia. (Na lewo w lesie, Turnia Kończysta). Stamtąd przez Stare Kościeliska (lipy, piękna kapliczka), do restauracyi. (otwarta cały rok. 8 klm. 1½ godz. końmi).

Tu się zaczyna najpiękniejsza część doliny. W 3 min. od restauracyi Źródło Lodowe (ciepłota + 4, 3° C.). Za źródłem Brama Kraszewskiego (Tablica T. T.). Dalej, na lewo, turnie, zwane Organami, na prawo Skała Sowa. Po 25 min. Hala Pisana, później po 5 min. Skała Pisana (Tablica Klubu Czeskich Turystów i Postać śpiącego rycerza, wykuta w skale). Na lewo altana T. T.; od niej za znakami czerwono-niebieskimi w kilka minut do Krakowa (b. malowniczy wąwóz, otoczony skałami, w których górale upatrują podobieństwo do Bramy Floryańskiej, Kościoła Maryackiego

i t. d.). Od Pisanej w 20 min. Mogiła ostatniego górnika (stos suchych gałęzi), zaraz potem Krzyż Pola (krzyż żelazny w kamieniu młyńskim, resztce młyna srebrnego w Kościeliskach); w pobliżu altana

Saneczkowanie.

T. T. im. Sew. Goszczyńskiego. Stamtąd za zn. biało-czerw. w 10 min. na Halę Smytnią (b. piękny widok na Kominy Tylkowe (1826 m.) i na Bystrą (2250 m.).

Za Halą, za mostem na potoku rozchodzą się drogi: na Halę Pyszną (zn. czerw. Schronisko Sekcyi Narciarskiej T. T. 1 godz. i do Stawu Smreczyńskiego (1226 m. pow. 0·84 ha. — zn. biało-czerw. altana T. T. — $^3/_4$ godz.).

Dol. Kościeliska posiada b. wiele grot. Zasługują na zwiedzenie:

O k n a Z b ó j n i c k i e. Dwa otwory w turni, zw. Organami; tamże piękna grota ok. 50 m. długości. D r o g a. Od Źródła Lodowego za zn. czerw. 45 min. S m o c z a J a m a. Tunel w kształcie litery S, dł. 37 m. Od Pisanej do dolnego otworu przez Kraków, dnem wąwozu, później w lewo, ścieżką z poręczami, 12 min. W zach. zboczach Kominów Tylkowych leżą groty: J a m a O b ł a z k o w a. dł. ok. 40 m. Za Pisaną przez mostek na prawo zn. czerw. 15 min. G r o t a M y l n a. Największa i najpiękniejsza w Tatrach polskich. Ma wiele odnóg i komór. Od Jamy Obłazkowej kilkanaście kroków ku południowi. G r o t a R a p t a w i c k a. Oryginalne wejście. B. piękne komory. D r o g a. Nie dochodząc do Jamy Obłazkowej za zn. nieb. w górę — 5 min.

Ścieżka nad Reglami. B. piękna, umiejętnie zrobiona ścieżka prowadzi od Kalatówek do dol. Kościeliskiej, pomiędzy Reglami od północy, a odnogami Giewontu i Czerwonych Wierchów od południa. Cała ścieżka ma znaki biało-czerwone. Dużo ławek.

Z Kuźnic na Kalatówki 30 minut Obok górnych szałasów ścieżką w zakosy na Przełęcz Białego (na Patykach), ławeczki, 25 min. (ku południowi za zn. nieb. na W r ó t k a (1475 m.) — siodło w grani Giewontu, 1 g. B. piękny widok). Z Przełęczy Białego w dół ponad dol. Białego urwistem zboczem (mostki z poręczami — najpiękniejsza część ścieżki) do górnego końca Hali w Białem (stąd ścieżka do dol. Białego), dalej do góry na Przełęcz Czerwoną (altana T. T.) — 45 min. (Ku północy za zn. nieb. na S a r n i ą S k a ł ę (1375 m.), 15 min. B. piękny widok). Z Przełęczy do dol. Strążyskiej 30 min. (ścieżka wychodzi przed samą Halą). Z Hali ku zach. na Przełęcz w Grzybowcu, stamtąd na Halę w dol. Małej Łąki ($1^1/_4$ g.). Na Przystop Miętusi ku zach. lasem 30 min. później w dół do dol. Miętusiej

i nią do dol. Kościeliskiej 45 min. (Stąd do restauracyi 10 min.).

(Na Ścieżkę nad Reglami można, naturalnie, wyjść (i zejść) również z dol. Białego, Strążyskiej, Małej Łąki i Miętusiej).

Dolina Chochołowska. Największa z dolin Tatr Zachodnich — równoległa do dol. Kościeliskiej. Droga: Z Zakopanego drogą do ujścia dol. Kościeliskiej — później przez most na prawo, obok leśniczówki, ku zach.; przed mostem na Siwej Wodzie na płd. zachód do dol. Chochołowskiej — na polanę Huciska 2½ g. (końmi). Stąd do ujścia dol. Starorobociańskiej (Schronisko Sekcyi Narciarskiej T. T.) — ½ g. Dotąd b. dobra droga bita. Przez most na potoku kamienistą dróżyną na Polanę Chochołowską (1140 m.). — 15 min. (pieszo). Ogromna hala z wieloma szałasami.

Gubałówka (1123 m.). Pasmo górskie, zasłaniające Zakopane od półn. zachodu. Panoramiczny widok na całe Tatry. — Drogi: 1) 1 godz. pieszo na szczyt do krzyża ul. ks. Kaszelewskiego, potem za zn. czerwono-żółtymi. 2) 1 godz. drogi jezdnej z Chramcówek obok Szpitala.

Galicowa Grapa (982 m.). Niewielkie wzgórze obok wsi Poronin. Widok ze szczytu na Tatry należy do najpiękniejszych. Droga: Z Poronina od kościoła za zn. czerwonymi ścieżką w górę 40 min.

Giewont. (1900 m.). Zwrócony ku Zakopanemu przepaścistą ścianą, opada ku południowi łagodnymi stokami. Wycieczka półdniowa. Droga łatwa. Droga: Z Kuźnic na Kalatówki 30 min. Po przejściu wzdłuż całej polany za zn. czerw. w dół do Wywierzyska Bystrej (ogromne źródło). Stąd przez rąbanisko dróżyną na Halę Kondratową (1343 m.) 40 min. Zboczem Giewontu ku zach. (owcze perci — bez znaków) przez dolinę, zw. Piekłem, (ścieżka w zakosy), na Przełęcz Kondracką (między Giewontem a Kopą

Kondracką — 1 g. Stamtąd ku północy granią na szczyt Giewontu (krzyż) — $^1/_2$ g.

Czerwone Wierchy. Kopulaste szczyty (Kopa Kondracka, Małołączniak, Krzesanica i Ciemniak) na prawo od Giewontu. Wycieczka jednodniowa, b. łatwa. Widok

Hruby i Krywań z Grani Świnicy.

b. piękny. Można iść tylko w zupełną pogodę! Droga: Z Kuźnic na Halę Kondratową (2 g.) Stąd ku południowi ścieżką w zakosy (bez znaków) na Przełęcz pod Kopą Kondracką (między Suchym Wierchem a Kopą Kondracką) ($1^1/_2$ g. — małe schronisko T. T.). Ku zach. ścieżką od południa na przełęcz między Kopą Kondracką i Małołączniakiem — grzbietem na szczyt Małołączniaka — 1 g. później na szczyt Krzesanicy (2128 m.). — 15 min. (Najwyższy z Czerwonych Wierchów; najpiękniejszy widok). W powrocie można zwiedzić Giewont. Z Małołączniaka

„KRYWAŃ”

PENSYONAT ZARUSKICH

ZAKOPANE, UL. OGRODOWA 5

WIDOK ROZLEGŁY NA GÓRY.

KORYTARZE OGRZEWANE. — ŁAZIENKA.

TELEFON Nr. 203/II.

CENY OD 6 KORON.

CHORYCH OBŁOŻNIE NIE PRZYJ-
MUJE SIĘ.

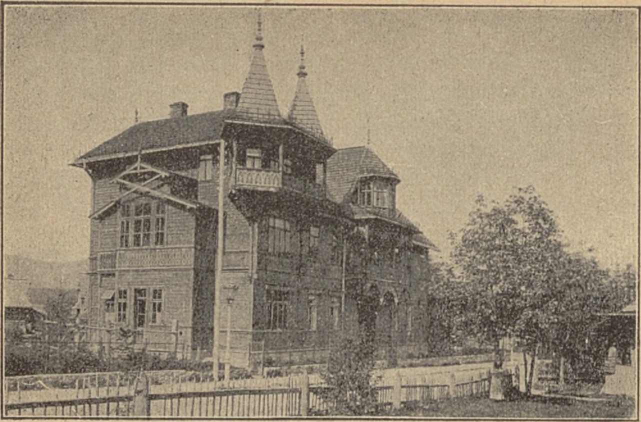
grzbietem na Kopę Kondracką, z niej granią ku północy na Przełęcz Kondracką i na szczyt Giewontu — $1^1/_2$ g.

Hala Gąsienicowa. (1516 m.). Leży na pograniczu Tatr Wysokich i Zachodnich. Droga: Z Kuźnic za zn. biało-żółtymi, później żółtymi przez Boczań i Skupniów Upłaz (grzbiet idący od Wielkiej Kopy Królowej) na Przełęcz między Kopami Królowemi (1550 m.) — $1^1/_4$ g. (Do tego miejsca dojść można — z Kuźnic za zn. czerw. przez dol. Jaworzynkę, później zboczem Małej Kopy Królowej, ścieżką w zakosy). Stąd ku południowi przez Halę Królową (b. piękny widok na polskie Tatry Wysokie), następnie w dół na Halę Gąsienicową — 25 min. (Schronisko T. T.; b. wiele szałasów).

Czarny Staw Gąsienicowy. (1620 m., pow. 22.87 ha). Jeden z największych i najpiękniejszych stawów tatrzańskich. Droga: Z Hali Gąsienicowej ścieżką, zboczem Małego Kościelca, za zn. żółtymi 25 min. (Schronisko J. Sieczki).

Morskie Oko. (1393 m., pow. 33 ha). Droga jezdna. Z Zakopanego przez Jaszczurówkę (4 km.) na polanę Toporową Cyrhlę (widok na Tatry), później przez Las Capowski na Zazadnią — ($12^1/_4$ km., leśniczówka). Stąd wielkim łukiem na grzbiet wierchu Porońca (15 km., b. piękny widok na Tatry). Zakosami w dół na Łysą Polanę (gajownia — za nią most na węgierską stronę) — równą drogą, później stokami Wołoszyna do kamiennego mostu w Roztoce ($25^1/_2$ km.). (Popas. Należy zwiedzić Wodogrzmoty Mickiewicza). — Po 10 min. drogi ogromny kamień (»Wanta«), potem piękne serpentyny — wreszcie schronisko T. T. nad Morskiem Okiem. (31·3 km. $4^1/_2$ godz. końmi).

Należy zwiedzić Czarny Staw nad Morskiem Okiem. (1584 m., pow. 21,3 ha., głębokość 84 m.). B. piękny staw, położony śród ogromnie dzikiego otocze-

nia. Droga: Ścieżką na lewo od Schroniska T. T. brzegiem Morskiego Oka, potem w zakosy — 50 min. (Przez Morskie Oko można przepłynąć łodzią).

Droga Turystowska po południowej stronie Tatr. Z Zakopanego można gościńcem, objechawszy Tatry Bielskie i Wysokie, dotrzeć po południowej stronie Tatr aż do Jeziora Szczyrbskiego. Droga ta, przebiegając u podnóża Tatr na wysokości około 1000 m., łączy wszystkie węgierskie uzdrowiska podtatrzańskie. Z Zakopanego na Łysą Polanę: przez most na Białce do Jaworzyny (3 km. Zarząd dóbr ks. Hohenlohego). — Stąd przez wsie Podspady, Żar i osadę górniczą Kardolin do uzdrowiska Jaskinie Bielskie (42 km., z Zakopanego końmi 5½ g.). — Należy zwiedzić wspaniałe groty stalagmitowe. Od uzdrowiska 20 min. Wstęp 3 kor. 60 hal., czas wejścia 11, 1 i 3 g. Przez osadę Gospodę Kiezmarską (5 klm.) i uzdrowiska Matlary (7 klm.); Łomnica Tatrzańska (9 klm.) do uzdrowiska Starego Szmeksu od Jaskiń Bielskich (16 klm.) — Nowy Szmeks leży o 5 min. drogi, zaś o 20 min. poniżej Niżni Szmeks. Stamtąd przez uzdrowiska Westerów (4 klm.) i Wyżnie Hagi (10 klm.) do Jeziora Szczyrbskiego (1350 m. pow. 20·4 ha.) (19 klm. od Szmeksu, od Zakopanego 77 klm.). Hotele i pensyonaty. Największe jezioro po południowej stronie Tatr. Wspaniały widok na Tatry, doliny węgierskie i na Tatry Niżnie.

Do Zakopanego można wrócić koleją. — Kolejką zębatą do stacyi Szczyrba (Csorba), kolei Koszycko-Bogumińskiej (5 klm. 20 min. jazdy) — później przez Kralowany, Zamki Orawskie (należy zwiedzić zamki), Suchą Horę i Nowy Targ.

HOTEL I RESTAURACYA

„STASZECZKÓWKA"

ZAKOPANE, KRUPÓWKI 15.

Pokoje słoneczne i suche. — Oświetlenie elektryczne. Bilard piramidkowy. Kuchnia doskonała. — Ceny przystępne.
Powozy do wynajęcia po cenach zniżonych.

Dział informacyjny.

Komisya klimatyczna.

Uzdrowiskiem zarządza Komisya klimatyczna, która rządzi się swoim statutem.

Przewodniczącym Komisyi klimatycznej jest delegat Namiestnictwa, c. k. Komisarz Namiestnictwa, który jest równocześnie c. k. inspektorem uzdrowiska.

Zadaniem komisyi w ogólności jest starać się o jak najpomyślniejszy rozwój uzdrowiska, o wygody i rozrywki dla gości, oraz czuwać nad tem, aby uzdrowisko skądkolwiek szkody nie doznało.

Biuro Komisyi klimatycznej, w którem mieści się jednocześnie **biuro adresowe i informacyjne** otwarte od godz. 9—12 przed południem i od 4—6 po południu (ul. Krupówki, róg ul. Marszałkowskiej).

C. k. Inspektor Stacyi klimatycznej i Przewodniczący Komisyi klimatycznej przyjmuje strony od godz. 11—12 i od 5—6 w biurze Komisyi klimatycznej.

Lekarz stacyi klimatycznej urzęduje w biurze Komisyi od godz. 11—12.

Sezon kuracyjny trwa cały rok, t. j. od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

Taksa klimatyczna. Wysokość taksy wynosi:

a) 2 kor. tygodniowo od osoby, zaś 5 kor. od rodziny, złożonej przynajmniej z 3 członków, jeżeli zgłasza pobyt najmniej na 2 tygodnie i taksę opłaci naprzód za cały czas pobytu.

b) 3 kor. tygodniowo od osoby, a 6 kor. tygodniowo od rodziny, jeżeli zgłasza krótszy pobyt, aniżeli przez dwa tygodnie, lub zamierza płacić taksę co tygodnia.

c) 12 kor. od osoby lub 30 kor. od rodziny, jeżeli pobyt zgłasza na czas sezonowy, t. j. dłuższy niż 6 tygodni i taksę zapłaci naprzód.

Kto jednak opłacił taksę za 6 tygodni, jest wolny od dalszej opłaty w tym samym roku kalendarzowym.

Pobyt w uzdrowisku przez 48 godzin wolny jest od taksy.

Szpital klimatyczny, który jest równocześnie domem izolacyjnym dla chorób zakaźnych, położony jest przy gościńcu, prowadzącym do Poronina.

Dyrektorem Szpitala jest Dr Gustaw Nowotny (chirurg). Kierownikiem oddziału izolacyjnego jest lekarz Stacyi klimatycznej Dr J. Żychoń.

Czytelnia Komisyi klimatycznej mieści się przy Bibliotece publicznej, Krupówki 41.

Urząd gminny.

Gminą Zakopane, która jest co do granic większą od Stacyi klimatycznej, zarządza Zwierzchność gminna, wybrana przez Radę gminną, złożoną z 36 radnych. Z górą 20 z nich należy do miejscowej, góralskiej ludności.

Urząd gminny mieści się na Rynku.

Naczelnik gminy przyjmuje od 9—10 i od 4—6.

C. k. posterunek żandarmeryi znajduje się przy ul. Łukaszówki.

Urząd parafialny, kościoły, klasztory.

Proboszczem jest Ks. prałat K. Kaszelewski.

Urząd parafialny mieści się w probostwie obok kościoła; otwarty dla stron od 10—12.

Prócz kościoła parafialnego znajdują się w Zakopanem kościoły: OO. Jezuitów na Górce, OO. Bernardynów na Bystrem, jest także stary kościół przy ul. Kościeliskiej i kaplica prywatna przy Zakładzie wodoleczniczym Tow. akc. Dra A. Chramca.

POLSKI

Urząd pocztowy, telegraficzny i telefoniczny.

Urząd pocztowy przy ul. Krupówki, otwarty przez cały rok od 8—12 i od 2—6; **w sezonie letnim** od 8 rano do 9 wieczorem. W niedzielę od 8—10 rano.

Urząd telegraficzny i telefoniczny przy urzędzie pocztowym. Otwarty od 7 rano do 12 wieczorem. W sezonie zimowym od 8 rano do 9 wieczorem. W niedzielę od 7 rano do 7 wieczorem.

Filia na dworcu kolejowym otwarta w tych samych godzinach, co i główny Urząd pocztowy.

Lekarze stale ordynujący.

(Liczba w nawiasie oznacza rok osiedlenia się w Zakopanem).

Dr A. Chramiec, Zakładu wodoleczniczego kierownik Tow. akc., ul. Chramcówki 11 (1886 r.).

Dr J. Gaik, ul. Stara Polana 17 (1893 r.).

Dr J. Żychoń, lek. St. klimat., ul. Sienkiewicza (1899 r.).

Dr G. Nowotny, chirurg. Dyrektor szpit. klimat., Rynek 11 (1912 r.).

Dr E. Brzeziński, ul. Jagiellońska (1903 r.).

Dr J. Wieselmann, ul. Marszałkowska 2 (1905 r.).

Dr Z. Czaplicki, ul. Jagiellońska »Stefa« (1906 r.).

Dr W. Kraszewski, ul. Przecznica 23 (1907 r.).

Dr H. Wilczyński, »Warszawianka« (1908 r.).

Dr M. Wojczyński, ul. Przecznica »Chowanna« (1910 r.).

Dr A. Januszkowski, ul. Krupówki »Nietota« (1910 r.).

Dr Morawski, ul. Krupówki 39 (1911 r.).

Dr Różecki, ul. Marszałkowska (1912 r.).

Godziny ordynacyjne PP. lekarzy 3—5 po poł.

Dr J. Wisłocki, dentysta, ul. Krupówki »Bazar polski«.

Dr K. Dłuski, dyr. Sanatoryum ord. w godz. popołudniowych za poprzedniem telefonicznem porozumieniem.

Dr B. Dłuska, Sanatoryum, ordynuje we wtorki, czwartki i soboty od godz. 5—5$^1/_2$ po południu lub za telefonicznem porozumieniem.

Towarzystwa:

Towarzystwo Biblioteki publicznej, ul. Krupówki 14.
Towarzystwo Domu Zdrowia uczącej się młodzieży polskiej »Pomoc Bratnia«, na Gubałówce (nad Szpitalem).
Towarzystwo gimnastyczne »Sokół«, Rynek.
Towarzystwo rękodzielników »Gwiazda«, ul. Krupówki.
»Dom zdrowia nauczycielstwa polskiego«, ul. Chramcówki.
Towarzystwo Tatrzańskie, ul. Krupówki 14.
Towarzystwo Ochotniczej straży pożarnej, ul. Kościeliska 6.
Związek górali ul. Kościeliska (róg Kościelnej).
Kółko rolnicze, ul. Krupówki.
Tow. zaliczkowe, ul. Kościeliska (vis à vis starego Kościoła).
Koło zakopiańskie Tow. Szkoły ludowej.
Tow. Muzeum im. Chałubińskiego, Muzeum Chałubińskiego.
Tatrzańskie ochotnicze pogotowie ratunkowe »Krywań“, Ogrodowa 5. Tel. l. 203/II.
Towarzystwo »Kilim« Krupówki.
Tow. Prywatnego gimnazyum realnego, willa »Szarotka«.
Filia Akc. Banku Związkowego »Bazar polski«.

Biura.

Biuro Tow. Tatrzańskiego, ul. Krupówki 14, udziela informacyi co do wycieczek.

Biuro Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia ratunkowego, ul. Ogrodowa 5. Krywań.

Biuro informacyjne i adresowe w Biurze Kom. klimatycznej.

Ceny biletów:

Do Krakowa: I kl. 16 kor. 40 h., II kl. 10 kor. 40 h., III kl. 6 kor. (pociąg osobowy).

„ I kl. 21 kor. 30 h., II kl. 13 kor. 15 h., III kl. 7 kor. 80 h. (pociąg pospieszny).

Do Lwowa: I kl. 46 kor. 70 h., II kl. 28 kor. 80 h., III kl. 17 kor. 60 h. (pociąg osobowy).

„ I kl. 62 kor. 60 h., II kl. 38 kor. 60 h., III kl. 23 kor. 70 h. (pociąg pospieszny).

Do Warszawy: I kl. 49 kor. 90 h., II 27 kor. 80 h., III kl. 17 kor. 15 h.

Rozkład jazdy i połączenia.

Stacye	Od 15/VI do 31/IX			
	P.O.	P.P.	P.O.	P.O.
Kraków — odchodzi	11^{55}	7^{10}	10^{25}	3^{25}
Chabówka	3^{50}	10^{05}	2^{27}	7^{25}
Nowy Targ	5^{03}	10^{56}	3^{23}	8^{19}
Poronin	6^{00}	11^{29}	4^{14}	9^{05}
Zakopane — przychodzi	6^{20}	11^{44}	4^{29}	9^{20}
Zakopane — odchodzi	8^{00}	4^{00}	5^{20}	10^{00}
Poronin	8^{17}	4^{16}	5^{35}	10^{15}
Nowy Targ	8^{55}	4^{46}	6^{13}	10^{52}
Chabówka	10^{03}	5^{38}	7^{20}	11^{55}
Kraków — przychodzi	2^{05}	8^{23}	11^{05}	5^{55}
Do Warszawy } Z Krakowa odchodzi	6^{40}	9^{54}	—	9^{20}
Do Lwowa } Z Krakowa odchodzi	2^{53}	8^{38}	2^{10}	6^{43}
Do Wiednia } Z Krakowa odchodzi	2^{31}	9^{54}	2^{56}	7^{14}

Godziny urzędowe:
od 9—1 przed południn.
i od 3—5 popołudn.

Spis polskich przewodników tatrzańskich.

† oznacza członków Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego; * przewodników jeżdżących na nartach.

Klasa pierwsza: (Taksa dzienna K. 10, strawne K. 2).

1. * † Gąsienica Stanisław Byrcyn, 7 Gładkie.
2. Gąsienica Jan Ciaptak, 400 Gładkie.
3. Gąsienica Jan Daniel, 354 Kasprusie.
4. Gąsienica Józef z Bystrego, 3 Bystre.
5. Gąsienica Józef Siajny, 54 Kościeliska.
6. Gąsienica Józef Tomków, 23 Kościeliska.
7. * † Gąsienica (Krzeptowski) Jakób Wawrytka, 794 Żywczańskie.
8. * † Marusarz Jędrzej Jarząbek, 1139 Żywczańskie.
9. Tatar Józef, 10 Skibówki.
10. * † Tylka Wojciech Suleja, 748 Żywczańskie.

Klasa druga: (Taksa dzienna K. 8, strawne K. 2).

1. Bachleda Jakób, 647 Żywczańskie.
2. Dzielawa Wawrzyniec, 1191 Roztoki.
3. Gąsienica Wojciech Juhas, 11 Bystre.
4. Gąsienica Jan Fronek, 683 Ciągłówka.
5. Gąsienica Józef Józkowy, Walowa Góra.
6. Krzyś Franciszek, 361 u Tatarów.
7. * Obrochta Jan Bartków, Żywczańskie.
8. † Pęksa Jan, 4 Kościeliska.
9. Stopka Jan Ceberniak, Hoćkowskie.
10. Topór Józef Królik, 1147 Ciągłówka.
11. Tatar Jędrzej Bartków, 182 u Tatarów.
12. Wala Józef Bachleda, 37 Krupówki.

Klasa trzecia: (Taksa dzienna K. 6, strawne K. 2).

1. Gąsienica Wojciech Fronek, 465 u Tatarów.
2. * Gąsienica Stanisław z Bystrego, 3 Bystre.
3. * Gąsienica (Krzeptowski) Józef Wawrytka, 794 Żywczańskie.
4. Gąsienica (Krzeptowski), Franciszek Wawrytka, 1964 Żywczańskie.
5. Stacho Stanisław Stućkar, 602 Skibówki.
6. Tatar Józef Bartków, u Tatarów.

Spis ważniejszych wzniesień w Tatrach i Okolicy.

	Metrów.
Antołówka	962
Babia Góra	1725
Bieskid	2012
Buczynowa Turnia, Wielka	2240
Bystra	2250
Czerwone Wierchy (Krzesanica)	2128
Czubryna	2378
Durny Szczyt	2625
Ganek	2465
Gierlach (Garłuch) . .	2663
Giewont	1900
Goryczkowa Czuba . .	1913
Granaty	2232
Gubałówka	1123
Hawrań	2154
Hruby Regiel	1339
Jaszczurówka	901
Kalatówki	1169
Kasprowy Wierch . . .	1989
Kominy Tylkowe . . .	1826
Kondratowa Hala . . .	1343
Kopa Magóry	1704
Kościelec	2159
Kościeliska Dolina (Hala Pisana)	1040
Kosista	2193
Koziniec	952
Kozi Wierch	2295
Kraków (obserwatoryum astronomiczne . . .	220
Krokiew	1378
Krzywań	2496
Krzyżne	2110
Liliowe	1966
Lodowy Szczyt	2630
Łomnica	2634
Łysanki	1457
Mały Giewont	1733
Miedziane	2238
Mięguszowiecki Szczyt .	2437
Mnich	2064
Murań	1827
Nosal	1215
Nowy Targ	593
Osobita	1687
Polski Grzebień	2208
Poronin	743
Pośrednia Turnia . . .	2129
Przełęcz między Kopami Królowemi	1550
Rysy	2503
Sarnia Skała	1375
Skrajna Turnia	2099
Stawy:	
Czarny (pow. 22·87 ha)	1620
Czarny nad M. Okiem (21·3 ha)	1584
Morskie Oko (33 ha) . .	1393
Popradzki (6·88 ha) . .	1513
Smreczyński (0·84 ha) .	1226
Szczyrbski (20·4 ha) . .	1350
Wielki (34·84 ha) . . .	1669
Zielony pod Świnicą (3·45 ha)	1672
Strążyska Hala	1040
Świnica	2306
Świstówka	1774
Szatan	2432
Szmeks Nowy	992
» Stary	1017
Walentkowa	2157
Wołoszyn	2151
Wołowiec	2065
Wysoka	2565
Zakopane, stacya kol. żel.	823
» Muzeum Chałubińskiego	899
Zakopane, Kużnice . .	1002
Zawrat	2158

Nowa taryfa dorożkarska.

UWAGI: Zakopane dzieli się na dwa obwody, czyli okręgi.

A) 1. obwód środek Zakopanego: od pomnika Chałubińskiego do szpitala, do końca ulicy Kościeliskiej i do piekarni na Kasprusiach, — a do niego wlicza się wszystkie domy po obu stronach tych ulic położone, jakoteż domy położone przy ulicach i przecznicach, z tych głównych ulic wychodzących.

B) 2. obwód obszar Zakopanego, poza I. obwodem aż do granic Stacyi klimatycznej.

Za czas nocny uważa się: od 1 października do końca lutego czas od 6-tej wieczorem do 6-tej rano, od 1 marca do końca września czas od 10 wieczorem do 6-tej rano. Za jazdę w nocy dopłaca się do taryfy 20 hal.

Przy jeździe »na czas« nie uwzględnia się podziału na okręgi. 10 minut czekania nie ulega opłacie, czas nie dochodzący 15 minut liczy się za 15 minut tak jazdy jak czekania.

Za każdy większy pakunek ponad 50 kilo opłaca się 30 h.

Sanki zwykłe mają taksę furki, sanki wyścielane powozu.

Jazda na dworzec ulega zwykłej opłacie. — Jazda z dworca ulega tej samej opłacie w dzień i w nocy.

Rogatki należą do gości.

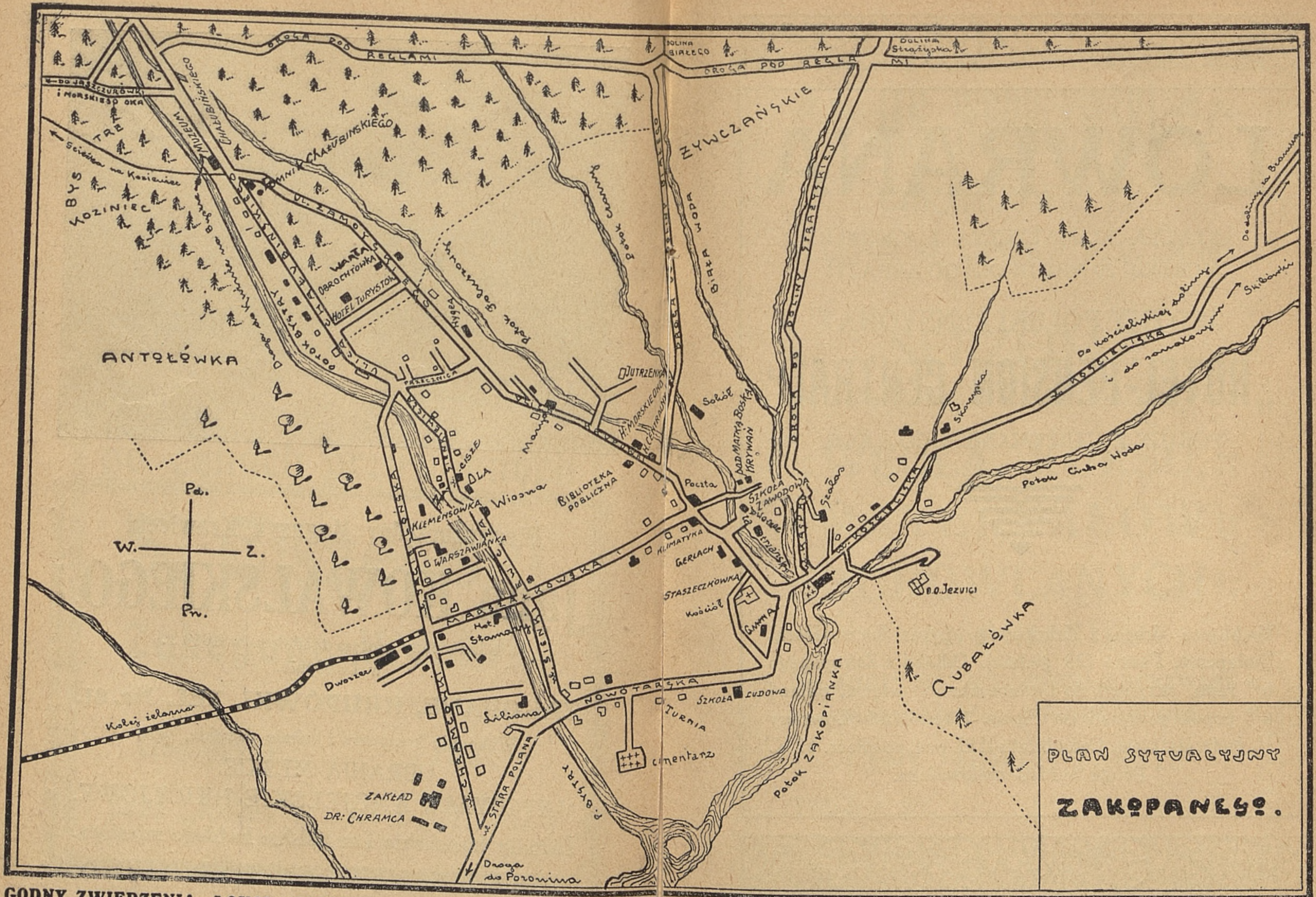
Inne nie objęte taksą miejscowości, według umowy.

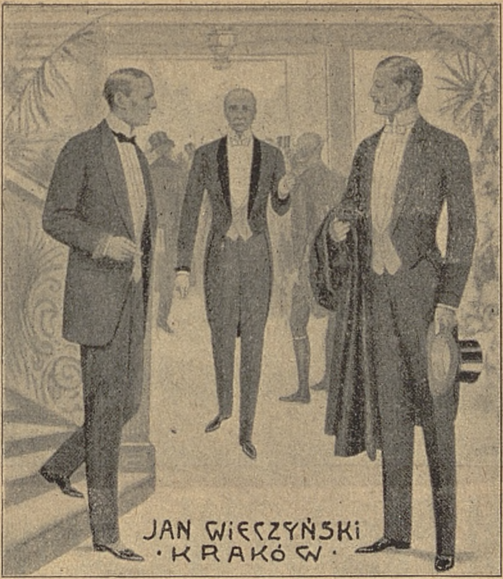
Furka 1-konna i powóz 1-konny mają obowiązek wziąć w miejscu 3 osoby dorosłe, na wycieczki zaś 2 osoby dorosłe i 1 dziecko.

Taryfa opłat za jazdę powozikami i furkami.

ZA JAZDĘ	Furka 1-konna K	h	powozik 1-konny lub furka 2-konna K	h	powóz 2-konny K	h
I. 1. okręg	—	50	—	70	1	20
2. okręg (z 1-go okręgu do 2-go)	—	70	1	—	1	80
II. Z dworca do I. okręgu	—	70	1	—	1	80
Z dworca do II. okręgu	1	—	1	80	2	50
III. Jazda na czas, za każdy kwadrans jazdy lub czekania	—	50	—	70	1	20
IV. Wycieczki: 1) Kuźnice, Jaszczurówka, Leśniarka, Olcza, Strążyska tam lub z powrotem	1	40	2	—	3	20
z czekaniem 1-godz. i z powrotem	2	—	3	—	4	—
2) Sanatoryum, Poronin tam lub z powrotem	1	80	2	50	3	80
z czekaniem 1-godz. i z powrotem	2	50	3	50	5	—
3) Kościeliska tam i z powrotem z 3-godz. czekaniem *a)* restauracya	5	—	7	—	12	—
b) Pisana	6	—	9	—	14	—
4) Wodospady tam lub z powrot.	8	—	12	—	16	—
Tam i z powrotem 1 dnia	10	—	14	—	18	—
5) Morskie Oko tam lub z powr.	10	—	16	—	20	—
Tam i z powrotem 1 dnia	12	—	18	—	24	—
6) Dolina Chochołowska tam i z powrotem 1 dnia (do Starobociańskiej)	12	—	18	—	24	—
7) Nowy Targ tam i z powrotem 1 dnia	6	—	9	—	14	—

PLAN SYTUACYJNY
ZAKOPANEGO.
ANTOŁÓWKA
KOZINIEC
ŻYWCZAŃSKIE
GUBAŁÓWKA
DROGA POD REGLAMI
DOLINA BIAŁEGO
DOLINA Strążyska
Pd.
W.
Z.
Pn.
Kolej żelazna
Dworzec
Hotel Stamary
Liliana
ZAKŁAD DR: CHRAMCA
Cmentarz
Droga do Poronina
Potok Zakopianka
NOWOTARSKA
SZKOŁA LUDOWA
Turnia
KLEMENSÓWKA
Wiosna
WARSZAWIANKA
BIBLIOTEKA POBLICZNA
Poczta
KLIMATYKA
GERLACH
STASZECZKÓWKA
Kościół
Gimnazyum
SZKOŁA ZAWODOWA
Jutrzenka
Sokół
Dom Matka Boska Krywań
HOTEL TURYSTÓW
OBROCHTÓWKA
WATA
Potok Bystry
Biała Woda
Potok Cicha Woda
o.o. Jezuici
Do kościeliskiej doliny
Do Bramy
Sedan
Strążyska

Magazyn i Pracownia krawiecka

UBIORÓW DAMSKICH I MĘSKICH.

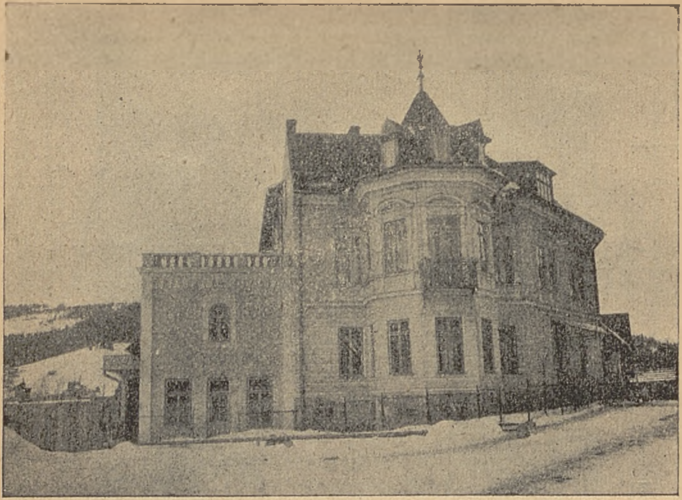
Materyały na składzie w dobrych gatunkach jak: kamgarny, szewioty, sukna na ubrania i kostumy damskie, płaszcze i t. d. po cenach przystępnych.

Robota wykwintna.

Zakopane, Przecznica L. 19.

Z poważaniem

Jan Wieczyński. Walerya Wieczyńska.

Hotel-Pension Warszawski

MUROWANY

z komfortem hygienicznie urządzony.

Elektryczne oświetlenie.

Wodociągi. — Centralne ogrzewanie. —

Łazienka. – Telefon. – Weranda. – Ogród.

Pokoje słoneczne z widokiem na góry.

Kuchnia wykwintna.

CENY EN PENSION OD 8 KOR.

